

komisije, pa tudi še stroške vodstva posojilničnega in dobiček, katerega hočejo založniki imeti itd.). To je potem drag denar!

Zdaj prevdarjajo ministri, državni poslanci, časnikarji, razna društva pripomočke, s katerimi bi se dale nadloge kmetijskega gospodarstva odvrniti. Po mojih mislih sta tu le dva pripomočka, katera pa se morata oba porabiti, če se hoče kaj doseči. Ta dva pripomočka sta:

- a) Poplačevanje davkov naj se kmetovalcem polajša in
- b) pot odpre, po kateri bi po ceni dobili denarja na posodo.

Noben teh pripomočkov ni presilno težaven.

Prvič je treba, da se zemljišni davek po pravici vravná, po vseh deželah po pravi meri razdeli v skupnem znesku pa, če ne zniža, vsaj ne zviša. Kar se pa dobivanja denarja poceni tiče, mi je nekoliko spregovoriti. Državnih dolgov imamo na milijarde, to je, na tisoče milijonov, ki so se od leta 1848. pomnožili skoro za tretjino. V tej meri pa so se vekšali davki in novi so se vpeljali in tako so se državni dohodki v tem času zvikšali skoro za čvetero prejšnjih. A kam so te milijarde šle, je, žalibog, vsakemu znano!

Je li narod pri vsem tem državnem gospodarjenji postal bogateji? Ne, izkušnja nam kaže ravno nasprotno. Za gospodarstveno blagostanje, posebno za kmetovalca, višega in nižega, se je celó malo storilo. Auersperg-Lasserjeva vlada se je čudovito malo brigala za propad kmetijskega gospodarstva, ki je ginilo kakor po kugi, pripomočka, zdravila pa ni iskala; prejšnji liberalni večini državnega zbora je bil blagor kmetijstva tudi le deveta briga. Če bi se bili vsaj dolgovi le domá, v Avstriji, delali, ostal bi bil kapital, ostale bi bile obresti pri nas, in tu bi se bilo barantalo z državnimi pismi. Ker so pa večji del denarja zunaj na posodo vzeli, gredó visoke obresti leto za letom v dobrem srebru in zlatu čez mejo naše države, našemu cesarstvu pa manjka zmerom ne le denarja, ampak ono skrbi tudi za tisti kapital, da se boljše naloži, ki bi se zunaj moral oddati po 2 do 3 odstotke ceneje. Na Angleškem je za varno posestvo denarja dovolj, celó za 3 odstotke in še niže. Zakaj bi pri nas v Avstriji kaj tacega ne bilo mogoče? Če bi se pri nas denar lahko poceni na posodo dobival, bi bilo s kmetijstvom v obče kmalu boljše, kmetovalec bi si brž pomagal iz zadreg, dobil več poguma ter svojo zemljo obdeloval z veseljem; tako pa bi več pridelaval, se boljše in lepše oblačil in tudi obrtnijstvo bi se pri tem vzdignilo, vlada bi pa dobila ljudstvo, ki bi bilo zmožno, več davkov plačevati.

(Konec prihodnjič.)

Gospodarske izkušnje.

Zanesljiv pomoček, da se podlesek zatre.

Jesenski podlesek (*Colchicum autumnale*) je hudo strupena rastlina in kot siten plevel na travnikih vsacemu kmetovalcu znan. Cveti so lepe lisasto-modre barve ter se prikažejo jeseni; zato rastlini pravijo „jesenski podlesek“. Cveti so veliki in pridejo, kakor rečeno, v jeseni sami iz tal, listi (volovnik) in plodne glavice pa spomladi, meseca maja. Globoko v zemlji tiči jajčasta, z rujavimi usnjatimi luskami obdana čebula (korenika). Vsako leto se med poganjanjem listkov zraven stare nareja nova čebula v zemlji. Med em, ko nova čebula vedno krepkeje raste, hira in umira tara in ta trenutek je najugodnejši za pokončavanje tega plevela, kajti sedaj je podlesek najbolj občutljiv, sedaj ga najlože pokončamo. Zato svetujemo, naj se

meseca maja volovniki, to je, debeli listki podleskovi pipljejo iz zemlje. Pri tem delu je treba listke z rastlino vred tik zemlje prijati in izvleči. Pogostoma izmakneš pri tem delu še mlado čebulo, in podlesek je popolnem uničen. Če pa tudi mlada čebula v zemlji ostane, je vendar v nevarnosti konec vzeti; kajti tam, kjer smo steblo in listke podleskove izvlekli, nastane luknja. Kmalu nateče v njo vode in mlada in stara čebula ste v kratkem uničeni. — To je — tako piše gosp. Bilger v „Gosp. pril.“ — zelo priprost in lahek pomoček zoper jesenski podlesek. Ker še meseca maja tudi seme ni dozorelo, je pokončanje podleska tem gotovejše.

Strup za miši.

Seme od akacije (*Acacia lophanta*) je gotov strup mišim. Vsaka miš pogine, če se je takega semena lotila in ga grizla. Ta pripomoček je svetovati posebno za hiše, kjer je drug strup nastavljeni nevarno.

Zoper uši na listji vrtnih rož in družih rastlin.

Da je ta mrčes silno škodljiv rastlinam, ker jim sok izpiva in se strašansko hitro množi, je vrtnarjem in prijateljem raznih cvetlic dobro znano, ki pa tudi vedó, da se mnogo pomočkov zoper ta mrčes priporoča, ki nič ne pomagajo. Časnik bolčanske družbe kmetijske priporoča sledeče sredstvo, katero hvali, da je zanesljivo. To-le je: Mrtva riba naj se pusti v skledi vode toliko časa ležati, da voda prav zelo smrdi. S to vodo naj se poškropi ušiva rastlina. Če se to par dni zaporedoma stori, pomori se mrčes brez škode za rastlino, — se ve, da treba tako poškropljeno rastlino, če je v sobi bila, nesti na prosti zrak, da zgine smrad.

Ne obrezovati spomladi živih mej!

Navadno je, da ljudje spomladi, večkrat še celó o kresu obrezujejo žive meje belega trnja in druge, brez pomisleka, da s tem obrezovanjem pokončujejo koristnim tičkom potrebna gnjezdica, kjer starke imajo mlade. Vlada v Kasselu je to napako s posebnim ukazom nedavno prepovedala in velela, da se obrezovanje živih mej sme le vršiti od 1. oktobra do 1. marcija.

Naravoznanske stvari.

Véliki ponočni pavlin.

Véliki ponočni pavlin (das grosse Nachtpfauenauge, *Saturnia pyri Hübn.*) je največi med našimi južnoevropskimi metulji. Čez razpeta krila meri do 14 $\frac{1}{4}$ cm., ali do 5 $\frac{1}{2}$ palcev stare dolgostne mere. Vsaka njegovih zgornjih velikih, ob robu sivih in spodnjih — malih temno rujavih flafut ima rujavkasto rumeni, sem ter tje tudi rujavkasto-belkasti obrobek, poleg katerega se nekoliko oddaljeno vleče bolj temna cikcakasta poteza. V sredini vsake flafute ima pa črno, očesu podobno liso z rudeče-rumenimi obrobki, med katerimi nahaja se na notranji strani po ena polumesecu podobna bela poteza.

Konec meseca maja izleze metulj iz svoje bube, se oplodi, na kar babica svoja kot kokaljevo seme debela jajčica zelenkaste barve — nesti prične. Lansko leto sem zaprl med šolsko okno eno tako babico, katera mi je bila zadnje tri dni v maju znesla 42 jajčic, potem pa poginila. Ta jajčeka sem spravlil potem v pripravno škatljo, iz katerih bile so se mi dne 20. junija uže gosenci izvalile. Od teh sem odločil samo tri v daljno opazovanje, ter jih nesei na jabolčne divjake v